

1129

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝
Երջակա միջավայրի նախարար
Հակոբ Սիմիոյան

04» 02 2025 թ.

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ № 019 - 25

Նախաձեռնող՝

«ՆԱՎԻԳ ԳՐՈՒՊ» ՍՊԸ
Երևան, Հասրաթյան փ. 7/4, շ. 2

Գործունեությունը՝

Սևան համայնքի Ջովաբեր բնակավայրի վարչական տարածքում արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի կառուցում
Գեղարքունիքի մարզ

Առդիր՝ 6 թերթ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ № 019 - 25

«04» փետրվարի 2025 թ.

Սևան համայնքի Ջովաբեր բնակավայրի վարչական տարածքում արևային
ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի կառուցման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
գնահատման հաշվետվություն

Նախաձեռնող՝	«Նավիգ գրուպ» ՍՊԸ
Փաստաթղթի տեսակը՝	Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվություն, նախագծային փաստաթղթեր
Գործունեության տեսակը՝	«Բ» կատեգորիա
Գտնվելու վայրը՝	Գեղարքունիքի մարզ, Սևան համայնք Ջովաբեր բնակավայր

Ներածական մաս. «Նավիգ գրուպ» ՍՊԸ-ի կողմից նախատեսվում է Գեղարքունիքի մարզի Սևան համայնքի Ջովաբեր բնակավայրի վարչական տարածքում ընկերությանը սեփականության իրավունքով պատկանող 5,85 հա տարածքում տեղակայել ֆոտովոլտային արևակայան: Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի 2024 թվականի փետրվարի 14-ի № 39-Ա որոշման համաձայն՝ «Նավիգ գրուպ» ՍՊԸ-ին տրամադրվել է 5 ՄՎտ հզորությամբ արևային կայանի կառուցման թույլտվություն՝ մինչև 2046 թվականի փետրվարի 15-ը գործողության ժամկետով: Արևակայանի կառուցման համար Գեղարքունիքի մարզի Սևան համայնքի ղեկավարի կողմից 2024 թվականի մայիսի 24-ին տրվել է № 60 նախագծման թույլտվությունը: Համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» օրենքի 12-րդ հոդվածի 4-րդ մասի 1-ին կետի «գ» ենթակետի՝ նախատեսվող գործունեությունը «Բ» կատեգորիայի գործունեության տեսակ է: Հողի նպատակային նշանակությունը էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների է, գործառնական նշանակությունը՝ էներգետիկայի:

Նկարագրական մաս. Արևակայանի տեղակայման վայրը գտնվում է Գեղարքունիքի մարզի Սևան համայնքի Ջովաբեր բնակավայրի վարչական տարածքում՝ Ջովաբեր բնակավայրից մոտ 250 մ հեռավորության վրա: Հաշվետվությունում ներկայացված տեղեկությունների համաձայն՝ նախատեսվող գործունեության տարածքում քաղցրահամ են գրունտային ջրերը և քաղցրահամ ջրի աղբյուրները, մոտակա ջրային ռեսուրսը Սևանա լիճն է, որը նախատեսվող գործունեության տարածքից գտնվում է մոտ 15,3 կմ հեռավորության վրա:

Ըստ հաշվետվության՝ նախատեսվող գործունեության և հարակից տարածքներում չկան բնության, պատմամշակութային հուշարձաններ, ՀՀ Կարմիր գրքերում գրանցված բուսական և կենդանական աշխարհի ներկայացուցիչներ՝ համաձայն ՀՀ բույսերի և կենդանիների կարմիր գրքերի տվյալների: «Սևան» ազգային պարկի տարածքը գտնվում է մոտ 15 կմ, իսկ Սոթք տանող երկաթգիծը՝ մոտ 320 մ հեռավորության վրա: Նոր ճանապարհների կառուցում չի նախատեսվում, նախատեսվող գործունեության տարածքին հնարավոր է մոտենալ գոյություն ունեցող գրունտային ճանապարհով, որն ունի 650-800 մ երկարություն: Արևակայանի տեղակայման վայրում բացակայում է ծառաթփային բուսականությունը, առկա է խոտածածկ: Հենարանների տեղադրման վայրերը համայնքային գյուղատնտեսական նշանակության հողեր են՝ արոտավայրեր: Ֆիզիկատերերաբանական վտանգավոր երևույթները, որոնք կարող են բացասական ազդեցություն ունենալ, նախատեսվող գործունեության տարածքում բացակայում են:

Համաձայն նախագծի՝ նախատեսվում է կառուցել 5000 ԿՎտ դրվածքային հզորությամբ ֆոտովոլտային կայան: Արևային կայանի կառուցման համար ընտրվել են 580 Վտ հզորությամբ երկկողմանի արևային վահանակներ: Նախատեսվել են 28 արևային վահանակներից բաղկացած 311 և 42 հատ վահանակներից բաղկացած՝ 30 խմբեր, որոնք միանում են ինվերտորներին հաստատուն հոսանքի մալուխներով: Յուրաքանչյուր ինվերտորին նախատեսվում է միացնել 23 կամ 24 խումբ: Միացումները դեպի ուժային 35/0.8կՎ տրանսֆորմատորային ենթակայան իրականացվում է ստորգետնյա տարբերակով՝ մալուխագծի միջոցով: Արևային վահանակների մոնտաժման համար նախատեսվում է տեղադրել մետաղական կարկասից հենարաններ: Արևային կայանի հողանցումն իրականացվում է իրարից անկախ 7 հատ նոր կառուցվող հողանցման կոնտուրներով: Հուսալի հողանցման համակարգ ստանալու նպատակով նախատեսվում է արևային կայանի վահանակի յուրաքանչյուր խումբը, ինչպես նաև բոլոր շարքերը միմյանց կապել հողանցման շերտապողպատով:

Արևային կայանի տարածքում կառուցվելու է 6300 կՎԱ հզորությամբ 35/08 կՎ լարմամբ ենթակայան՝ «ՀԵՑ» ՓԲԸ-ի կողմից տրված տեխնիկական պայմանի համաձայն: Ենթակայանը միացվելու է «Կաքավաձոր» 35 կՎ լարմամբ օդային գծի թիվ 11 խարսխային հենարանին՝ 2,5 կմ երկարությամբ 35 կՎ լարմամբ էլեկտրահաղորդման գծով: Յուրի հեռացման նպատակով տրանսֆորմատորի տակ կառուցվելու է 1 հատ երկաթ-բետոնե հիմքով յուղընդունիչ (հոր)՝ խճաքարի և մետաղական մասերի համադրությամբ: Տարածքում տեղադրվելու է 6 մ x 3 մ չափերի մետաղական փակ շինություն՝ խոտանված մասերի և գործածությունից դուրս եկած վահանակների ժամանակավոր պահման համար: Արևակայանի և ենթակայանի տարածքը ցանկապատվելու է 2 մ բարձրությամբ մետաղական ցանկապատով:

Նախատեսվող գործունեության շինարարության և շահագործման փուլերում բնառեսուրսներից օգտագործվելու է ջուր՝ աշխատողների խմելու և կենցաղային կարիքները հոգալու և տարածքի ջրցանման նպատակով: Աշխատողների համար խմելու ջուրը բերվելու է պատրաստի վիճակում՝ շշերով, իսկ ջրցանի և գրունտի խոնավացման համար անհրաժեշտ տեխնիկական ջուրը՝ պայմանագրային հիմունքներով՝ ջրցան մեքենաներով: Աշխատողների կենցաղային և սանիտարական կարիքները հոգալու նպատակով անվտանգության պահակակետի մոտ տեղադրվելու է բիոզոնային: Բիոզոնայինի մաքրումը կատարվելու է մասնագիտացված կազմակերպությունների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Օդային ավազանի պահպանության նպատակով նախատեսվում է արևակայանի, ենթակայանի շինարարական աշխատանքների և ճանապարհի շահագործման ընթացքում կատարել գրունտի խոնավացում, ճանապարհի ջրցան՝ ըստ անհրաժեշտության: Ջրցանը կատարվելու է ջրցան մեքենայով՝ օրվա դրական ջերմաստիճանի դեպքում, շինանյութերի և աղբի տեղափոխումը կատարվելու է փակ ծածկ ունեցող մեքենաներով, տարածքում նյութերը պահվելու են ծածկված վիճակում՝ անջրթափանց թաղանթով կամ ժամանակավոր ծածկի տակ, տրանսպորտային միջոցներն օգտագործվելու են միայն սարքին վիճակում, պարբերաբար իրականացվելու են ստուգումներ, ամբողջ տարածքը ցանկապատվելու է:

Շահագործման փուլում օդային ավազանի վրա էական ազդեցություններ չեն կանխատեսվում:

Շինարարության համար անհրաժեշտ բետոնախառնուրդը բերվելու է պատրաստի վիճակում մասնագիտացված կազմակերպությունների բետոնախառնիչ մեքենաներով:

Հողային ռեսուրսների պահպանության նպատակով նախատեսվել են մի շարք միջոցառումներ: Նախքան բերրի շերտը հանելը՝ հողի մակերեսը մաքրվելու է խոշոր քարերից, թփերից, կոճղերից, բերրի շերտը հանելու, պահեստավորելու և պահպանելու ընթացքում ձեռնարկվելու են միջոցներ, որոնք կբացառեն դրա որակական հատկանիշների վատթարացումը: Ջրային և հողմնային հողատարումից զերծ պահելու համար պահեստավորված հողաթմբերի վրա կատարվելու է խոտաբույսերի ցանք կամ դրանք ամրացվելու են և ծածկվեն անջրթափանց թաղանթով, հետլիցքն իրականացվելու է հնարավորինս կարճ ժամկետներում, գործունեության վայրում ազատ տարածքներում հնարավորինս պահպանվելու են խոտածածկ հատվածները: Մալուխագծի կառուցման ավարտից հետո անմիջապես իրականացվելու է համայնքային հողերի վերականգնում:

Ապագա արևակայանի տարածքում բացակայում են ՀՀ Կարմիր գրքերում գրանցված բուսատեսակները և կենդանատեսակները: Գործունեության և հարակից տարածքներում իրականացվելու է մշտադիտարկում և ՀՀ Կարմիր գրքերում գրանցված բուսատեսակների կամ կենդանիների բնադրավայրերի հայտնաբերման դեպքում ընկերությունը նախատեսել է պահպանության միջոցառումներ: Շինարարական աշխատանքներն իրականացվելու են բացառապես ցերեկային ժամերին՝ տարածքում գոյություն ունեցող կենդանիների կենսակերպի վրա ազդեցությունից խուսափելու համար, կենդանիների տեղաշարժին չխանգարելու նպատակով խախտված հողաշերտը հնարավորինս արագ վերականգնվելու է, իսկ բնականոն կենսակերպին չխանգարելու նպատակով հնարավորինս նվազեցվելու է տարածքի գիշերային լուսավորությունը:

Թափոնների կառավարման նպատակով նյութերի մնացորդները և շինարարական թափոնները՝ շինաղբ, բետոնի մնացորդներ և այլն հավաքվելու են պարկերի մեջ և տեղափոխվելու են համայնքապետարանի կողմից հատկացված վայր, կենցաղային աղբը տեղափոխվելու է աղբավայր՝ համայնքի ղեկավարի համաձայնությամբ, շինարարության ժամանակ առաջացած յուղոտված լաթերը կամ պարկերը, մետաղական մասերի և նյութերի մնացորդները, հնարավոր վթարների դեպքում՝ յուղընդունիչում հավաքված յուղը, յուղային նյութեր պարունակող մասերը հանձնվելու են համապատասխան լիցենզավորված կազմակերպություններին: Կատարվելու է գործունեության ընթացքում առաջացող բոլոր թափոնների սկզբնական հաշվառում:

Շինարարության փուլում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը նվազեցնելու նպատակով նախատեսվում է շինարարական աշխատանքները և տրանսպորտի տեղաշարժը կազմակերպել ցերեկային ժամերին, տրանսպորտային միջոցները և շինարարական տեխնիկան օգտագործել միայն սարքին վիճակում, պարբերաբար ստուգել և կարգաբերել տեխնիկական միջոցները, տրանսպորտային միջոցների շարժիչները: Արևակայանը գտնվում է բնակավայրից բավականին հեռու և աղմուկի ազդեցությունը նախատեսվում է աննշան:

Շինարարական աշխատանքների կատարման և շահագործման ընթացքում արտակարգ իրավիճակների հնարավոր ռիսկերը մեղմելու և դրանց առաջացումը կանխարգելելու նպատակով նախատեսվել են մի շարք միջոցառումներ:

Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո կատարվելու է տարածքի և օգտագործված ճանապարհների բարեկարգում, հարթեցում, թափոնների հեռացում, արևակայանի և ենթակայանի տարածքի ցանկապատում:

Նախատեսվող գործունեության ընթացքում շրջակա միջավայրի բաղադրիչների վրա ազդեցությունը վերահսկելու նպատակով կատարվելու են՝

1. մթնոլորտային արտանետումների (փոշի, ծխազագեր) մշտադիտարկումներ ամեն օր, իսկ անհրաժեշտության դեպքում՝ նաև աղտոտող նյութերի (փոշի, CO, NOx) արտանետումների որակական և քանակական պարամետրերի պարբերական չափումներ,

3. շահագործվող տեխնիկայի և տրանսպորտային միջոցների պարբերական ստուգումներ՝ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով,

4. հողային ռեսուրսների մշտադիտարկում՝ շաբաթական մեկ անգամ,

5. աղմուկի և թրթռումների մշտադիտարկումներ՝ չափումների միջոցով՝ ամենօրյա,

6. արևակայանի տարածքում կենսաբազմազանության մշտադիտարկումներ՝ հինգ տարին մեկ անգամ:

Պատճառաբանական մաս. Փորձաքննության գործընթացում «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» օրենքով սահմանված կարգով ազդակիր բնակավայրում (Ձովաբեր) անցկացվել է հանրային լսում, որի ընթացքում մասնակիցները համաձայնություն են տվել արևակայանի կառուցման վերաբերյալ: Շինարարության փուլում բացվելու են աշխատատեղեր, շահագործման փուլում՝ 4-6 աշխատատեղ: Նախաձեռնողը պարտավորվել է աշխատանքների իրականացմանը ներգրավել համայնքի բնակիչներին, ինչպես նաև մասնակցել համայնքի զարգացման ծրագրերի իրականացմանը, ֆինանսական աջակցություն ցուցաբերել համայնքի սոցիալ-տնտեսական վիճակի բարելավման համար:

Արևային էլեկտրակայանների ներդրումը էներգետիկ համակարգում համարվում է ամենահեռանկարային և էկոլոգիապես մաքուր այլընտրանքային ճյուղը: Արևային էներգիան համարվում է լավագույն այլընտրանք, քանի որ վերականգնվող ռեսուրս է և ջերմոցային գազերի արտանետումների առաջացման տեսանկյունից՝ նախընտրելի:

Զրոգտագործումն ու ջրահեռացումն իրականացվելու են պայմանագրային հիմունքներով:

Հողային ռեսուրսների պահպանության նպատակով ՇՄԱԳ-ում նախատեսվել են համապատասխան միջոցառումներ՝ հողի բերրի շերտի հանում և պահպանում ծածկված վիճակում, հողի վրա թափոնների և շինարարական աղբի տեղադրման բացառում,

շինարարական տեխնիկայի և սարքավորումների լիցքավորում և սպասարկում մասնագիտացված կետերում և այլն:

Թափոնների գործածությունն (հավաքում, փոխադրում, տեղադրում, պահում, հեռացում և այլն) իրականացվելու է «Թափոնների մասին» օրենքի պահանջների համապատասխան: Գործունեության ընթացքում իրականացվելու է գոյացող, օգտագործվող, այլ անձանց կամ լիցենզավորված կազմակերպության փոխանցվող, ինչպես նաև տեղադրվող թափոնների սկզբնական հաշվառում:

Փորձաքննական գործընթացում հաշվետվության վերաբերյալ «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» օրենքով սահմանված կարգով պետական մարմիններից և շրջակա միջավայրի նախարարության ստորաբաժանումներից ստացվել են կարծիքներ, դիտողություններ և առաջարկություններ, որոնք հաշվետվությունը լրամշակելիս հաշվի են առնվել ընկերության կողմից:

Բնապահպանական բոլոր միջոցառումներն արտացոլված են բնապահպանական կառավարման և մշտադիտարկումների իրականացման պլաններում:

Փորձաքննական պահանջներ

Գործունեության ընթացքում անհրաժեշտ է ապահովել հետևյալ փորձաքննական պահանջների կատարումը.

1. շինարարության փուլում շինարարական հրապարակից դուրս փոշու տարածումը կանխարգելելու նպատակով առաջնորդվել «Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» օրենքի պահանջներով (շինարարական հրապարակը ցանկապատել, ջրցանել, սորուն նյութերը և հողային զանգվածները ծածկել անթափանց թաղանթով, բացառել շինարարական աղբի կուտակումները տարածքում և այլն),

2. արևակայանի (էլեկտրական ցանցեր, ենթակայան, բաշխիչ սարքավորումներ, մալուխագիծ) կառուցման և շահագործման ընթացքում անվտանգության գոտու ապահովման նպատակով աշխատանքները համաձայնեցնել համապատասխան մարմինների հետ, մալուխագծերի անցլացման աշխատանքներն իրականացնել Կառավարության 2023 թվականի ապրիլի 21-ի N 592-Ն որոշմամբ հաստատված հավելվածին համապատասխան,

3. շինարարության ընթացքում առաջացող թափոնների գործածությունն (հավաքում, փոխադրում, տեղադրում, պահում, հեռացում և այլն) իրականացնել ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, շահագործման փուլում առաջացող վտանգավոր թափոնները (յուղոտված լաթեր, բանեցված տրանսֆորմատորային յուղեր և այլն) պահեստավորել փակ ծածկով տարածքում, իսկ շարքից դուրս եկած արևային պանելները վերադարձնել դրանք տրամադրող կազմակերպությանը,

4. հողի բերրի շերտի օգտագործումն ու պահպանությունն իրականացնել հաշվետվությունում նկարագրված եղանակով՝ առաջնորդվելով Կառավարության 2017 թվականի նոյեմբերի 2-ի N 1404-Ն և ՀՀ կառավարության 2011 թվականի սեպտեմբերի 8-ի N 1396-Ն որոշումների պահանջներով,

5. առաջնորդվել ՀՀ կառավարության 2014 թվականի հուլիսի 31-ի N 781-Ն որոշմամբ հաստատված կարգի պահանջներով՝ բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության նպատակով,

6. իրականացնել օգտագործված ճանապարհների բարեկարգում, բացառել ծառահատումները և ճանապարհների ցանկապատումը, ապահովել համայնքի բնակիչների ազատ տեղաշարժը դաշտամիջյան ճանապարհներով,

7. ապահովել հաշվետվությամբ ներկայացված բնապահպանական կառավարման և մշտադիտարկումների պլաններում ամրագրված բոլոր միջոցառումների իրականացումը (օդի որակ, հողի որակ, կենսաբազմազանություն, աղմուկի և թրթռման մակարդակներ),

8. աշխատանքների իրականացման ընթացքում առաջնորդվել ՀՀ կառավարության 2002 թվականի ապրիլի 20-ի N 438 որոշման 43-րդ կետի պահանջներով:

ԵԶՐԱՓՈՒԿ ԿԻՉ ՄԱՍ

«Նավիգ գրուպ» ՍՊԸ-ի կողմից Գեղարքունիքի մարզի Սևան համայնքի Զովաբեր բնակավայրի վարչական տարածքում արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի կառուցման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվությանը տրվում է դրական եզրակացություն՝ վերը նշված փորձաքննական պահանջների պարտադիր կատարման պայմանով:

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի տնօրեն՝

Խաչիկ Մարտիրոսյան

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի տնօրենի տեղակալ՝

Հերիքնազ Մկրտչյան

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի գլխավոր մասնագետ՝

Քրիստինե Հարությունյան